

ЛІКАР, ВЧЕНИЙ, СТОМАТОЛОГ...

В 1899 році у Полтаві з'явилаась амбулаторія Червоного Хреста, яка проводила безкоштовний прийом хворих зубними хворобами.

Обслуговував пацієнтів, головним чином бідних міщан і селян з навколишніх населених пунктів, 23-річний випускник Варшавської збулікарської школи Юхим Михайлович Гофунг, котрий згодом став видатним радянським стоматологом, заслуженим діячем науки Української РСР. Безкоштовне лікування бідняків запропоноване саме з його ініціативи. Протягом чотирьох років він працював з раннього ранку до пізньої ночі, не беручи за свій труд з хворих жодної копійки. Единим засобом існування молодого лікаря-ентузіаста була жалюгідна плата, яку він одержував від товариства Червоного Хреста.

Ю.М.Гофунг – наш земляк. Він народився 1876 році у Костянтинограді на Полтавщині (тепер Красноград Харківської області). Його батько працював народним учителем, отож дуже хотів щоб пішов такою стежкою й син. З огляду на це юнака віддали до Полтавської класичної гімназії. Вона давала на той час фундаментальну освіту. Однак гімназист захопився медициною, вступив до збулікарської школи у Варшаві.

У травні 1904 року почалася сорока-річна педагогічна діяльність Юхима Ми-

хайловича: його запросили керувати клінічними заняттями в Катеринославській збулікарській школі. З того часу аж до самої смерті восени 1944 року (вченій помер і похований у Москві) він готовував стоматологічні кадри. Переїхавши 1906 року до Харкова, Ю.М.Гофунг став викладачем збулікарської школи, з 1921 вів заняття на одонтологічному факультеті медичного інституту та в стоматологічному інституті. Щоб досконало оволодіти своєю професією, Юхим Михайлович уже в 48-річному віці закінчив Харківський медичний інститут. Крім того кілька разів віїздив у довготермінові наукові відрядження за кордон.

Праці Гофунга присвячені різним питанням стоматології, особливо вивченню пульпітів, не втратили свого значення і сьогодні. Їх вивчають не лише в нашій країні, а і далеко за її межами. Тé ж саме можна сказати про його численні підручники, зокрема з терапевтичної стоматології.

У музеї історії крім макету його робочого кабінету, знаходиться ще й фотографія об'язи, яка висіла на поліклініці Червоного Хреста у Полтаві, коли там працював Ю.М.Гофунг. Об'яза гласить, що прийом хворих зубними хворобами проводиться щоденно, крім неділі, протягом світлового дня і цілком безплатно.

Ставши у 1925 році професором, а в 1927 році – доктором медичних наук, Юхим Михайлович аж до початку Великої вітчизняної війни читав курси лекцій для спеціалістів у Полтаві і Кременчуці, Дніпропетровську і Сумах, в Тбілісі і Баку. Він часто виступав з доповідями на засіданнях наукових товариств у Москві і Одесі. Ним написано близько трьохсот робіт майже по всіх відділах стоматології. Найзначнішим з них багато разів перевидавалося уже в післявоєнний період. Винятково велика заслуга Ю.М.Гофунга на самперед у справі підготовці кадрів.

Розвиток і зміцнення одонтологічних факультетів при медичних інститутах, відкритих на Україні 1921 року, а згодом перетворених у стоматологічні інститути значною мірою зобов'язані Ю.М.Гофунгу. Його енергія і наполегливість вражали усіх, кому доводилося з ним спілкуватись. Він водночас читав лекції і займався науковою роботою, був першим дека-

ном одонтологічного факультету і заступником директора Харківського медичного інституту, яким було закладено фундамент вищої стоматологічної освіти, з якого пізніше виріс Полтавський медичний стоматологічний інститут, далі ВДНЗУ «УМСА». Писав підручники і популярні брошюри, керував Українським заочним стоматологічним інститутом, працював відповідальним консультантом Наркомата охорони здоров'я республіки, головував на багатьох всесоюзних і українських стоматологічних з'їздах та конференціях і виступав з популярними статтями на медичні теми в періодичній пресі.

Другою надзвичайно великою заслugoю Ю.М.Гофунга є те, що він створив наукову стоматологічну школу. Під його керівництвом у передвоєнні роки створювалися кадри, котрі готовували потім стоматологів по всій країні.

До Великої вітчизняної війни і в перші роки після неї всі збулікарські кадри нашої країни вчилися й виховувались головним чином за його підручниками.

В особі Ю.М.Гофунга стоматологічна наука мала свого невтомного і вправного популяризатора. Добре володіючи пером, вміючи мислити аналітично, він власноручно писав усі свої праці, прагнучи викладати свої думки чітко і дохідливо. Тому весною 1924 року його було призначено головним редактором журналу «Одонтологія». Так почалася багатогранна і неспокійна двадцятирічна діяльність Гофунга – редактора. З 1933 року він редактував відділ стоматології журналу «Врачебное дело», згодом став членом редакційної ради «Советский стоматолог» і «Центрального медичного журналу».

Багато статей, написаних Гофунгом можна знайти в різних виданнях енциклопедій радянських часів.

Після жовтневої революції 1917 року Ю.М.Гофунг жив і творив майже 27 років. Його лікарська, наукова, педагогічна і громадська діяльність відбиває в собі немов у зеркалі, шлях розвитку стоматології: від консервативного збулікування через одонтологію до стоматології. Тому його праці цікавлять зараз не лише науковців, а й істориків.

Н. П. КАНЦЕДАЛ,
засівдуюча музеєм історії академії.